

ἄλυτον μέχρι τοῦδε εἰς ὁποίας σχολάς, λύκεια ἢ πανεπιστήμια ἐξεπαιδεύθη. Ἐσπούδασεν ἄρα γε εἰς ἀφανές τι τοῦ Βυζαντίου διδασκαλεῖον, καὶ ἀκολούθως παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ εἰς ἐρημίτην τινα διασώσαντα τὴν ὑγίαν τοῦ φιλοσοφεῖν καὶ φιλολογεῖν μέθοδον, ὡς εἴθιστο κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους, ἢ ὁ Μέγας οὗτος ἀνὴρ κατώρθωσεν ὅπως φθάσῃ μέχρις αὐτοῦ τοῦ σημείου μόνον διὰ τῆς μελέτης τῶν ἐνδόξων αὐτοῦ προγόνων, τῶν ἀλεξανδρινῶν φιλοσόφων, καὶ τῶν ἱερῶν τῆς Ἐκκλησίας πατέρων; Πάντα ταῦτα εἰσι πιθανὰ, ἀλλ' οὐδὲν ἐξ αὐτῶν εἰσέτι ἱστορικῶς ἀπεδείχθη.

Ἄλλ' ἐρωτήσωμεν, εἶναι ἄρα γε παράδοξον φαινόμενον, μοναδικὸν καὶ ἀσύνηθες ἐν τῇ ἱστορίᾳ ἡμῶν ἡ ἐμφάνισις τοῦ Φωτίου κατὰ τὸν αἰῶνα ἐκεῖνον τοῦ σκότους καὶ τῆς ἀμαθείας; Τὸ καθ' ἡμᾶς ἐγκαταλείποντες ὅπως ἀρυσθῶμεν τοιαῦτα παραδείγματα ἐκτάκτων φαινομένων ἐκ τῆς ἱστορίας τῶν ἀρχαίων ἡμῶν προγόνων, παρατηροῦμεν αἰφνης κατ' αὐτὸν ἐπίσης τὸν μέσον Μ. Χ. αἰῶνα Ἰωάννην τὸν Δαμασκηνὸν, ὅστις διεκρίθη εἰς τε τὸν πεζὸν καὶ ἐπικὸν λόγον, ἔδρεψε τὴν δάφνην τῶν Ἑλλήνων ποιητῶν, καὶ διεφίλονεϊκε τὴν δόξαν τῶν Μεγάλων τῆς Ἐκκλησίας πατέρων. Αἰφνης βλέπομεν ἐν τινι νησιδρίῳ, τῇ Ἄνδρῳ, τὸν Γεωμέτρην Ψελλὸν, καὶ ἐν τινι ἀφανεῖ γωνίᾳ τοῦ Βυζαντίου Λέοντα τὸν σοφόν, διατηροῦντας ἄσβεστον τὴν δᾶδα τῶν ἐπιστημῶν.

Μὴ ἐξετάσητε λοιπὸν ἵνα μάθητε τίνες ὑπῆρξαν οἱ διδάσκαλοι αὐτοῦ καὶ τίνα τὰ Πανεπιστήμια εἰς ἃ ἐφοίτα, καθότι διδάσκαλοι μὲν αὐτοῦ ὑπῆρξαν οἱ ἐνδοξοὶ ἡμῶν πρόγονοι καὶ οἱ εὐσεβεῖς τῆς ἐκκλησίας Πατέρες, Πανεπιστήμιον δὲ ἡ εὐρεία τοῦ ἐνδόξου αὐτοῦ ἔθνους ἱστορία. Τοῦ μόνου δὲ οὗ περ εἶχεν ἀνάγκην ὁ Φώτιος πρὸς καλλιέργειαν τοῦ δαιμονίου αὐτοῦ νοῦ νῦμοίρει, ὡς μνη-